

19/11/2015

Nou llibre: "Escrituras, lengua y cultura en el antiguo Egipto"

Josep Cervelló Autuori, professor d'egiptologia i director de l'Institut d'Estudis del Pròxim Orient Antic de la UAB, ha publicat el llibre *Escrituras, lengua y cultura en el antiguo Egipto*. Buscant l'equilibri entre la divulgació i el rigor acadèmic, el llibre proposa una mirada cultural a la història de la llengua i de les escriptures egípcies. L'obra està dirigida tant al públic general com a estudiants universitaris de la matèria i a especialistes en diferents branques de les humanitats.

L'objectiu d'aquest llibre, que es publica a la col·lecció de transferència "El espejo y la lámpara" d'Edicions UAB, és el de contribuir a omplir un buit en el panorama de l'alta divulgació en espanyol en matèria d'egiptologia: el relatiu a la història cultural de la llengua i de les escriptures de l'antic Egipte.

L'obra està dirigida essencialment a tres tipus de persones. D'una banda, al públic cultivat en general i al públic especialment interessat en l'antic Egipte en particular que desitgi endinsar-se en el coneixement de les escriptures, la llengua i la cultura escrita de la

civilització dels faraons. D'altra banda, als estudiants universitaris que, en el marc de matèries específiques d'egiptologia o de matèries històriques, històrico-culturals o filològiques més generals, o des d'altres especialitats, desitgin així mateix introduir-se en aquest coneixement. I en tercer lloc, a especialistes en diferents branques de les humanitats, com ara filòlegs, filòsofs, historiadors, historiadors de la cultura o antropòlegs, que puguin tenir un interès "comparatiu" en aproximar-se a la filologia egípcia des d'una perspectiva històrica i cultural. El text cerca en tot moment l'equilibri entre la divulgació i el rigor acadèmic, entre el propòsit que qualsevol públic interessat pugui accedir als continguts exposats i la necessitat de tractar la matèria amb la profunditat requerida.

El llibre proposa una mirada cultural a la història de la llengua i de les escriptures egípcies. En el seu títol, *Escrituras, lengua y cultura en el antiguo Egipto*, els dos primers termes es refereixen al contingut, a la matèria de l'obra, mentre que el tercer es refereix a la perspectiva: es tracta, en efecte, de presentar la llengua egípcia, la seva adscripció i la seva evolució, i les diferents escriptures egípcies, les seves característiques, la seva funció, el seu ús, el seu origen i les seves eventuais derivacions fora d'Egipte, sempre des d'una perspectiva cultural, és a dir, en el context històric i intel·lectual que necessàriament emmarca i condiciona els usos lingüístics i la producció escrita.

Al primer capítol, *La lengua egipcia: adscripción e historia*, es descriu l'origen i l'adscripció de l'egipci en el tronc lingüístic afroasiàtic, que comprèn diverses famílies de llengües parlades a l'Àfrica boreal i al Pròxim Orient asiàtic, i s'exposa la història de la llengua egípcia des de la seva primera documentació escrita (h. 3300 aC) fins a la seva desaparició com a llengua parlada (extinció del copte al segle XVII de la nostra era).

El segon capítol, *Las escrituras egipcias*, presenta els quatre sistemes d'escriptura egipcis: jeroglífic, hieràtic, demòtic i copte, descrivint la seva història, les seves característiques formals, els seus suports materials i els seus usos culturals i socials.

El tercer capítol, *Champollion y el desciframiento de la escritura jeroglífica egipcia*, tracta de la "carrera" per desxifrar les escriptures egípcies, especialment el jeroglífic, que va tenir lloc al començament del segle XIX, així com de la història de la filologia egiptològica des de llavors fins als nostres dies.

Al quart capítol, *La escritura jeroglífica egipcia: sonidos, signos, disposición*, es descriu el sistema fonològic de l'egipci clàssic i s'examinen els tipus de signes de l'escriptura jeroglífica i els seus usos. També es reflexiona sobre les raons culturals que van motivar que els egipcis no es decantessin mai per una escriptura alfabètica, tot i coneixent el principi que governa aquest tipus d'escriptura, ja que està en la base d'una de les seves categories de signes: els monoconsonàntics (un signe = una consonant, com les nostres lletres consonàntiques).

Al cinquè capítol, *El origen de las escrituras egipcias*, es presenten els testimonis d'escriptura més antics de la vall del Nil en el seu context històric, arqueològic i cultural i es reflexiona sobre l'origen de l'escriptura a Egipte i del mòbil que el motiva, que és simbòlico-funerari i no administratiu com a Mesopotàmia.

El sisè i últim capítol, *Las escrituras egipcias más allá de Egipto*, introdueix el lector en la història dels dos sistemes d'escriptura no egipcis que es van crear per estímul directe dels jeroglífics egipcis: l'escriptura del regne sudanès de Meroe (segles II aC – V dC) i l'escriptura alfabètica, apareguda al Sinaí al començament del II mil·lenni aC entre els

semites que treballaven per als egipcis en l'explotació de les mines de turquesa de la regió. Perquè, encara que això pugui sorprendre d'entrada el lector no especialista en ser cosa poc coneguda i divulgada, les nostres lletres alfabètiques deriven, en última instància, d'una selecció de jeroglífics egipcis.

Josep Cervelló Autuori

Departament de Ciències de l'Antiguitat i de l'Edat Mitjana

Institut d'Estudis del Pròxim Orient Antic

Josep.Cervello@uab.cat

Referències

[View low-bandwidth version](#)